

Výroční zpráva Ústavu dějin Univerzity Karlovy a archivu Univerzity Karlovy za rok 2011

Sídlo archivu: Ovocný trh 5, 116 36 Praha 1, udauk@ruk.cuni.cz, 224491463

Zřizovatel archivu: Univerzita Karlova v Praze

Akreditace podle zákona 499/2004 Sb: archiv byl akreditován ze zákona.

Ad I. Personální podmínky archivu:

Vedení ÚDAUK:

Doc. PhDr. Petr Svobodný, PhD.	ředitel
Doc. PhDr. Ivana Čornejová, CSc.	vedoucí Ústavu dějin UK
PhDr. Marek Ďurčanský, PhD.	vedoucí Archivu UK

Sekretariát ÚDAUK

Mgr. Libuše Horská

Pracovníci Ústavu dějin UK

Monika Beránková
Doc. PhDr. Ivana Čornejová, CSc.
Mgr. Jakub Jareš (od 1. 5. 2011)
PhDr. Milada Sekyrková, CSc.
Doc. PhDr. Petr Svobodný, PhD.
PhDr. Jiřina Urbanová knihovna
Prof. ThDr. Václav Wolf (úvazek 0,1)

Pracovníci Archivu UK

Mgr. Petr Cajthaml
PhDr. Marek Ďurčanský, PhD.
Mgr. Roman Elner (úvazek 0,5)
Alena Homolková studovna
PhDr. Ondřej Polišenský
PhDr. Zdeněk Pousta (úvazek 0,2)

PhDr. Jiří Přenosil

Mgr. Tomáš Rataj (od 1. 2. 2011, úvazek 0,4)

Mgr. Michal Továrek

PhDr. Blanka Zilynská, PhD. (úvazek 0,5)

Mariana Zilynská dokumentace (úvazek 0,5)

Není-li uvedeno jinak, jde o zaměstnance na plný úvazek.

Ad II. Celkové množství uložených archiválií, jejich metráž, zpracovanost, fyzický stav:

180 archivních fondů a sbírek (z toho 176 v přímé péči instituce, 3 uložené v instituci na základě smlouvy o uložení a 1 pouze evidovaný)

počet běžných metrů – 6044,99 bm

nezpracováno – 3492,77 bm

zpracováno – 2552,22 bm

inventarizováno – 865,20 bm

III. VÝBĚR, ZPRACOVÁNÍ A VYUŽÍVÁNÍ ARCHIVÁLIÍ

Tab. č. 1

Protokoly o výběru archiválií

a) ve skartačním řízení

Původce	Počet protokolů	Množství posouzených dokumentů v bm	Množství vyřazených dokumentů v bm	Množství vyřazených dokumentů v %	Počet správních řízení podle § 10 odst. 3
Fakulta humanitních studií UK	1	0,77	0		
Fakulta sociálních věd UK	2	21,47	0,24		
Fakulta tělesné výchovy a sportu UK	3	45,75	0		
Farmaceutická fakulta UK	1	10,59			
Filozofická fakulta UK	2	18,5	1,5		
Katolická teologická fakulta UK	1	1	0		
Lékařská fakulta UK v Plzni	3	49,18	32,8		
Matematicko-fyzikální fakulta UK	1	10,9	0		
Pedagogická fakulta UK	3	6,12	0,43		
Přírodovědecká fakulta UK	2	33,5	4,7		
Právnícká fakulta UK	2	2,68	0		
Akademický senát UK	1	15	0		
Koleje a menzy UK	4	120,42	117,9		

b) mimo skartační řízení

Původce nebo vlastník	Počet protokolů v členění podle § 11 odst. 1	Množství posouzených dokumentů v bm	Množství vyřaz. dokumentů v bm v případě písm. b	Množství vyřaz. dokumentů v % v příp. písm. b	Počet správních řízení podle § 12 odst. 4
Lipman Bers (PřF NU)	1	0,01			
Rektorát UK (zahr. odbor)	6	0,01			
Studentský fond FF UK	1	0,03			
Univerzita Karlova (úřední tisky)	1	0,44			
Filozofická fakulta UK	1	medaile 2 x			

Komentář: Nákupy archiválií a prostředky pro tento účel.

ÚDAUK nedisponuje finančními prostředky pro nákup archiválií.

V roce 2011 bylo vyřízeno 523 potvrzení o studiu, 14 potvrzení o zaměstnání a 341 opisů diplomů, resp. ověření kvalifikace. Důležitou složku archivní činnosti tvořily i historické odborné rešerše, týkající se odpovědí na dotazy o studentech a graduovaných z období od poloviny 14. století do konce 20. století. Stejně, jako v roce 2010 představovaly nezanedbatelnou agendu rehabilitace studentů vyloučených ze studia z politických důvodů v letech 1948-1956 (27 případů). Zodpovězeno bylo 117 dalších badatelských dotazů. V r. 2011 navštívilo studovnu Archivu UK 291 badatelů, z toho 33 zahraničních (celkový počet návštěv: 735) a průběžně byly podávány ústní informace a odborné konzultace návštěvníkům studovny AUK.

Tab. č. 3
Zpracování archiválií

Název archivního souboru	Zpracováno bm za rok	Inventarizováno bm za rok		Zkatalog. evidenčních jednotek	Počet katalog. záznamů	Zrejstřikováno evidenčních jednotek
		definitivně	průběžně			
Fakulta tělesné výchovy a sportu UK	83,6		45,1	1569		
Matematicko-fyzikální fakulta UK	7,4		7,4			
Právnická fakulta UK	1		1			
Fakulta humanitních studií UK	0,7		0,7			
Fakulta sociálních věd UK	3,9		3,9			
Přírodovědecká fakulta UK	8,8		8,8			
3. lékařská fakulta UK	7,49					
Koleje a menzy UK	0,4		0,4			
Úřední tisky UK	0,7		0,7			
Jaroš Miroslav	0,7	0,7				
Čančík Josef	0,4	0,4				
Janovský Vítězslav	0,3	0,3				
Celkem	115,9	1,4	75,49			

Tab. č. 4
Využívání archiválií

Počet badatelů celkem	Z toho cizinců	Počet badatelských návštěv	Počet správních řízení podle § 38 odst. 2	Počet zapůjčených evidenčních jednotek	Počet vypůjčených evidenčních jednotek	Počet rešerší pro úřední potřebu	Počet rešerší pro soukromé účely
291	33	735	0	0	0	905	117

Komentář: Společné a další odborné aktivity archivu: výstavy, účast na konferencích, přednášky, pedagogická činnost pracovníků archivů, zahraniční styky.

Komentář ad III.

ÚDAUK byl nositelem výzkumného záměru „Dějiny vysokoškolské vzdělanosti v českých zemích 14.-20. století“ (řešitel Petr Svobodný), na němž se podíleli všichni vědečtí a odborní pracovníci ÚDAUK. Výzkumný záměr ÚDAUK byl součástí širšího výzkumného záměru Ústavu českých dějin Filozofické fakulty UK (MŠM 0021620827 České země uprostřed Evropy v minulosti a dnes, řešitel Z. Beneš). Výzkumný záměr byl v roce 2011 úspěšně zakončen, vědecký tým ÚDAUK by rád na tuto koncepci navázal řešením vědeckého projektu Dějiny univerzitní vzdělanosti v rámci Programu rozvoje vědy na UK (PRVOUK).

Úspěšně pokračovala také ediční činnost. Byla vydána další čísla časopisu Acta Universitatis Carolinae. Historia Universitatis Carolinae Pragensis. Tomus 49/2 – 50/2. Svazek 49/2 obsahující příspěvky z konference o Dekretu kutnohorském (red. B. Zilyská) byl slavnostně prezentován za mezinárodní účasti. Zároveň byla redakčně připravena další čísla tohoto časopisu (51/1 – 51/2). V rámci ediční řady ÚDAUK byly vydány dvě publikace: Marie Štemberková, Univerzita Karlova: historický přehled, Karolinum Praha 2011 a Ota Konrád, Dějepisectví, germanistika a slavistika na Německé univerzitě v Praze 1918 – 1945, Karolinum Praha 2011.

Významná byla i publikační činnost mimo ediční plán ÚDAUK, na níž se podíleli P. Cajthaml, I. Čornejová, M. Ďurčanský, J. Přenosil, M. Sekyrková, P. Svobodný, J. Urbanová, V. Wolf a B. Zilyská studiiemi, články a bibliografickými soupisy, včetně publikací v zahraničí. Úplný výčet publikační činnosti pracovníků ÚDAUK je evidován Ústřední knihovnou UK v rámci „Publikační činnosti interních pracovníků UK“ a OBD. Pracovníci ÚDAUK se rovněž podílejí na činnosti redakčních rad odborných a popularizačních periodik

s historickou tematikou, činnosti oborových rad pro doktorská studia (FSV UK, PedF UK, PřF UK). Zároveň pracovníci ÚDAUK vyhotovili řadu posudků pro otištění studií v recenzovaných časopisech a odborných publikacích.

Pracovníci ÚDAUK se také podíleli na řešení mimouniverzitních grantových projektů, které obsahem souvisejí s dějinami naší univerzity (GA AV č. IAA800150902 Postavení jednotlivce v řádových komunitách Čech a Moravy v raném novověku). Tento grant byl v roce 2011 úspěšně ukončen. Byl připraven grantový projekt České vědecké instituce a vysoké školství v systémových a společenských proměnách po roce 1945 (GAČR), ale grant nebyl udělen, ačkoliv obdržel kladné posudky.

P. Svobodný je místopředsedou Národního komitétu pro dějiny věd a techniky (spolu s M. Sekyrkovou) a předsedou Společnosti pro dějiny věd a techniky, dále působí ve vědeckém výboru European Association for the History of Medicine and Health a je členem redakční rady časopisu *Medical History* (London). Od r. 2008 je rovněž členem Rady Kabinetu pro dějiny vědy Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR a od prosince 2011 i členem Rady Ústavu pro soudobé dějiny AV ČR i Masarykova ústavu a archivu AV ČR. M. Ďurčanský je členem oborové rady GA UK, sekce A (společenské vědy), obor historie – národopis. M. Sekyrková je členkou vědecké rady European Society for the History of Science.

Na domácích konferencích se aktivně podíleli P. Cajthaml, M. Ďurčanský, J. Jareš, Z. Poustka, M. Sekyrková, P. Svobodný, V. Wolf a B. Zilynská. Podstatná byla i naše účast na X. sjezdu českých historiků v Ostravě ve dnech 14. – 16. 9. 2011. ÚDAUK byl hlavním pořadatelem mezinárodní konference *Universities in Central Europe – Crossroad of Scholars from All Over World*, která se konala v Karolinu ve dnech 29. 9. – 1. 10. 2011 za bohaté účasti vědců z celého světa. Konference byla pořádána mj. k výročí pobytu Alberta Einsteina v Praze. Pracovníci ÚDAUK se také aktivně podíleli na pořádání konference *Vysoké školy a společnost* (Olomouc 19. – 20. 10.).

Součástí vědeckého oddělení ÚDAUK je i odborná knihovna, jejíž pracovnice pokračovaly v evidování nových přírůstků (v roce 2011 jich bylo 867), poskytování bibliografických informací a rešerší, katalogizaci a rekatalogizaci (Aleph) a evidenci publikační činnosti pracovníků ÚDAUK (OBD) a přípravě podkladů pro RIV. Vedle toho byla sestaven obsah a rejstříky časopisu AUC-HUCP za léta 1990 – 2010 aj. J. Urbanová ve spolupráci s P. Svobodným publikovali bibliografický přehled: *Bibliography: Publications on*

University History since 1977: A continuing Bibliography. Současne naše knihovna spolupracuje s Meziknihovni výpůjční službou i v mezinárodním dosahu.

Na zahraničních a mezinárodních konferencích a symposiích byl ÚDAUK zastoupen P. Cajthamlem, I. Čornejovou, M. Ďurčanským, J. Jarešem, M. Sekyrkovou, P. Svobodným, B. Zilynskou, kteří většinou vystoupili s odbornými příspěvky. P. Svobodný byl členem přípravného výboru pro uspořádání konference Body and Mind in the History of Medicine v Utrechtu.

Z nejvýznamnějších zahraničních konferencí, kterých se účastnili zaměstnanci ÚDAUK a přednesli své vědecké příspěvky, zmiňujeme alespoň tyto:

- Ghent University, 16.-17. 3. 2011, Academic Culture of Remembrance (příspěvek Two Great Opportunities – Two Lost Chances. Charles University in Prague 1848 and 1948)
- Lisabon, 18.-20. 4. 2011, mezinárodní konference History of European Universities: Challenges and Transformations (příspěvek Universities in Central Europe: Changing Perspectives in the Troubled 20th Century)
- TU Chemnitz, 7.-8. 7. 2011 Hochschularchive und Hochschuljubiläen. (příspěvek Die Prager Universitätsjubiläen 1848 und 1948)
- Utrecht, 1.-3. 9. 2011, mezinárodní konference Body and Mind in the History of Medicine and Health
- Paříž 14.- 17.9., International Symposium Women and Gender Studies – Where Do We Stand?
- Prešov, 5.-7. 10. 2011, Veľká doba v malom priestore. Zlomové udalosti v mestách stredoeurópskeho priestoru a ich dôsledky (1918-1929).
- Archiwum Nauki PAN i PAU w Krakowie, 24. 10. 2011, Archiwa, biblioteki, muzea w dobie digitalizacji II.
- Oslo, 28.-30. 10. 2011, mezinárodní konference Rethinking Modern University History,
- Vídeň, 11.-12. 11. 2011, symposium Science and Technology in Successor States

Referáty přednesené na konferencích budou publikovány v zahraničních časopisech a sbornících.

Pracovníci ÚDAUK se podíleli také na mezinárodních grantových projektech: Náboženské kultury v Evropě 19. a 20. století (bilaterální projekt s Ludwig-Maxmilians-

Universität München – M. Sekyrková); EuroCORECODE Cuius Regio. An analysis of the cohesive and disruptive forces destining the attachment of groups of persons to and the cohesion within regions as a historical phenomenon (ESF a GAČR COR/10/E008 – B. Zilyská).

Pokračovaly kontakty s univerzitním archivem v Lipsku, které by měly zaujmout významné místo i v rámci pracovního sdružení archivů střeoevropských univerzit, na jehož vzniku se aktivně podílíme. V uplynulém roce jsme se kromě vědeckých kontaktů soustředili také na podněty a zkušenosti z digitalizace univerzitních personálií, úspěšně prováděné v Lipsku. S univerzitním archivem v Lipsku připravili pracovníci ÚDAUK výstavu „1348 – 1409. Von Prag nach Leipzig“, která se konala v listopadu a prosinci 2011 v Lipsku. ÚDAUK aktivně spolupracuje také s archivem Jagellonské univerzity v Krakově, Ústavem dejin Trnavské univerzity, s francouzským centrem CEFRES (Praha) a centrem česko-německých vztahů Collegium Bohemicum v Ústí nad Labem.

V Archivu UK pobývali na odborné praxi odborní pracovníci Univerzitního archivu v Lipsku, Archivu Univerzity Adama Mickiewicze v Poznani a Archivu Lékařské akademie ve Vratislavi – vše v rámci projektu Erasmus.

Členové ÚDAUK se rovněž podílejí na práci atestačních komisí AV ČR (zejména Archivu – Masarykova ústavu AV ČR) a vyřizují dotazy týkající se podrobností o studiu a graduačním systému na UK a jiných vysokých školách. V tomto směru je také důležitá spolupráce s mediální oblastí.

Pracovníci ÚDAUK poskytovali odborné informace týkající se dějin UK a historické budovy Karolina. ÚDAUK rovněž zajišťoval výklady v Karolinu pro hosty UK a podílel se na odborných prohlídkách historické budovy Karolina i v cizích jazycích. Pro zahraniční návštěvníky UK bylo zajištěno několik prohlídek s odborným výkladem a konzultace. Pracovníci ÚDAUK zajišťují také prohlídky Karolina pro odborné kursy a semináře.

IV. STAV ARCHIVÁLIÍ

Tab. č. 1
Prověrky fyzického stavu

Počet prověrek fyzického stavu	Z toho archivních kulturních památek	Z toho národních kulturních památek	Počet případů zjištěného poškození

Tab. č. 2
**Extrémní naměřené hodnoty teploty a relativní vlhkosti
 podle přílohy č. 5 k vyhlášce č. 645/2004 Sb., odst. II.**

Místo měření	Datum měření	Teplota v °C	Relativní vlhkost v %
Karolinum	2. patro		
	22.–25. 2.	14	
	24.–27. 8.	27	
	8.–9. 3.		45 %
	14. 1.		50 %
	4. patro		
	23.–27. 2., 17.–18. 12., 21. 12.	15	
	25.–29. 8.	32	
	22.–25. 4.		44 %
	13.–24. 1.		51 %
	2.+4. NP – z důvodu poruchy termohygrografu nejsou dostatečné údaje o vlhkosti		
Lešetice	2. NP		
	3. 3.	12	
	30. 6.	23	
	8. 3.	52 %	
	2. 6.	70 %	
	3. NP		
	7. 5.	12	
	25. 4.	19	
	8. 3.		46 %
	31. 5.		63 %

Z důvodu poruchovosti analogových termohygrografů nejsou měření za rok 2011 kompletní. Situace bude řešena pořízením nové techniky v r. 2012.

Tab. č. 3
Množství zhotovených kopií za rok 2012

Název archivního souboru	Počet políček bezpečnostního mikrofilmu	Počet kusů bezpečnostních negativů	Počet políček studijních kopií	Počet digitálních kopií
Celkem				

V. KONZERVACE A RESTAUROVÁNÍ

Tab. č. 1

Druh archiválií	Značka archivního souboru	Zkonzervováno a zrestaurováno
Počet preg. listin		
Počet papír. listin		
Počet přivěš. pečetí		
Počet preg. rukopisů		
Počet papír. rkp. nebo knih (a folie?)		
Počet vazeb		
Počet spisů		
Počet map		
Počet grafických listů		
Počet starých tisků		13

Tab. č. 2

Konzervování a restaurování zakázkovým způsobem

Název firmy	Počet zakázek	Náklady v Kč
Celkem		

Komentář: materiálně technické vybavení a zabezpečení, specifické problémy konzervace a restaurování archiválií.

Komentář ad IV. a V.

V r. 2011 bylo započato s přípravou na restaurování listin uložených v trezoru Archivu UK a jejich nové uložení v samostatných archivních kartonech. Archivní fond Listiny A byl odborně prohlédnut pracovníky Oddělení péče o fyzický stav archiválií Státního oblastního archivu v Praze pod vedením vedoucího tohoto oddělení Mgr. Jiřího Vichy, kteří doporučí další postup pro restaurování a uložení tohoto fondu.

Pokračovalo zpřístupňování digitalizovaných nejstarších fondů Archivu UK. Listiny jsou dostupné on-line v rámci projektu Monasterium (www.monasterium.net). Další materiál je ve spolupráci s Ústavem výpočetní techniky (Mgr. Lucia Tesařová) postupně dodáván do digitálního repozitáře UK.

Staré tisky z fondu Sběrka starých tisků Ústavu dějin umění FF UK, který je v Archivu UK pouze deponován, jsou nadále restaurovány na náklady vlastníků. V r. 2011 bylo zrestaurováno 13 starých tisků.

Doc. PhDr. Petr Svobodný, PhD.
Doc. PhDr. Ivana Čornejová, CSc.
PhDr. Marek Ďurčanský, PhD.